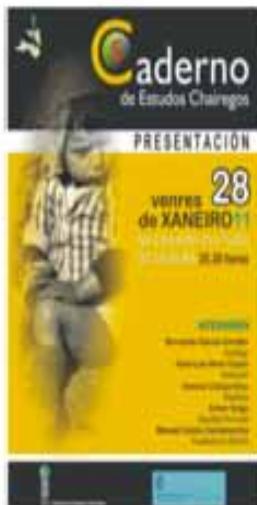

Memoria de Actividades | Arturo Gómez Mato

ano
2011

PRESENTACIÓN DA PUBLICACIÓN BIANUAL

"CADERNO DE ESTUDOS CHAIREGOS-5"

VENRES, 28 DE XANEIRO DE 2011 · 20,30 horas
CASA DA CULTURA DE VILALBA

O venres, dia 28 de xaneiro, na Casa de Cultura de Vilalba, presentouse o número cinco da publicación bianual, Caderno de Estudos Chairegos, editado polo Instituto de Estudios Chairegos e coa finanxación da Área de Cultura da Deputación de Lugo. No acto de presentación intervirán:

Bernardo García Cendón, Sociólogo; José Luis Novo Caamaño, Historiador; Venessa Esteve Díaz, Arquitecto; Antón Vilga, Deputado Provincial; e Manuel Castro Sancristán, Presidente do IESOA.

O Caderno inclúe as seguintes colaboracións:

LIMAR

Bernardo García Cendón

INVESTIGACIÓN

A Chouraria na Lembranza...; José Luis Novo Caamaño: Os crucíferos de Terra Chá (Abadín); Fernando Álvarez; José Manuel Blasco e Mario Saez de la Ossa; O Gáñero de San Xoán André; Orlando Vileiro o Peigas A Torre; Ferreira de Vilalba; Venessa Esteve Díaz

PRIGÓN

XOVIº Certame Literario-San Ramón 2010; José Luis Novo Caamaño

RECONSIDERAS

Venosaobra; Varias autores

NOVA POESÍA

Luz-Alzada Sello

TAL COMÉ ERAMOS

Fotos para o recorrido 'Exposición, Vilalba'

Fotos para o recorrido 'Exposición, Güereira'

EXPOSICIÓN

IDENTITAS

Colectivo 20 65

SÁBADO, 2 DE ABRIL DE 2011 · 20 horas

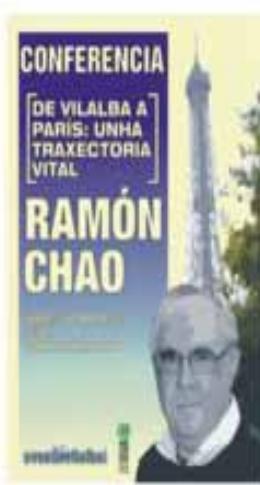
AUDITORIO MUNICIPAL DE VILALBA

O día sábado, dia 2, no Auditorio Municipal de Vilalba, tivo lugar a presentación da exposición do Colectivo Artístico 20 65. Este grupo formouse a partir da realización do Máster de Arte, Museología e Crítica Contemporánea, organizado polo Departamento de Historia da Arte da Facultade de Xeografía e Historia e pertencente á Universidade de Santiago de Compostela, durante o curso académico 2007/08 e co colaboración do Epcat. Consistiu en novas mulleres cunha formación interdisciplinar e precedentes en distintos ámbitos do coñecemento, coñéndoo na arte. Na mostra do Colectivo Identitas será posible ver propostas de fotografía, audiovisual, pintura, escultura, instalacións... que alén do eido da visión que as distintas creadoras teñen do concepto identidade, da súa evolución no tempo e en diálogo cos outros, cosas circunstanciais exteriores e co proxenitores, un recordo, unha experiencia ou unha leitura, un afincamento xeralizado, de procedencia e orixe, unha identidade, un descubrimento, ou un cambio abierto en múltiples direcções... con algúns dos aspectos a través dos cales abordan este punto de partida no conxunto da súa evolución artística.

Este mesmo periplo se abriu o 9 de abril en Vigo no Auditorio Municipal.

A identidade nómese a unha cualidade de trazo, por unha parte están aquelas características que fan un individuo único, distinto dos demás, e por outra as illas dellas que se consideran no colectivo no que se integra. Típico é dizer Wittgenstein "A implica non é", o mesmo que responde Balaguer en su obra "Respondo a tu pregunta" escribindo nunha carta de Gerardo Ibelin no seu poema "Barco Ibelin", que non fale de modo coñexo que fale do concepto da identidade, "as cosas son en que son". 2079 (XII C) 895 de humildade, conciencia, orgullo para a convención dunha cosa de arte) presentanse publicamente como colectivo, e andan absolutamente como o que é un gran de identidades totalmente distintas cada unha comuns co construise como unha suma de individualidades que mediane a intensa colaboración entre as mesmas, igualmente un subestrato artístico no que suman a aumentar novos proxectos. Esta primeira exposición do colectivo, IDENTITAS, come a identidade como o tema temática, unha identidade que é dialéctica, un conxunto constante no tempo e en diálogo cos outros, cosas circunstanciais exteriores e co propio individuo, vividad, como recordo, como experiencia, como historia, como memoria, e referencias, reconstrucción. Identidade como afincamento xeralizado, como procedencia, como orixe, identidade como dualidade, como descubrimento, como un camiño abierto e multitude direcções, como trañeira hospital, un límite descomunal la, un record de tránsito.

Colectivo 20 65: BEATRIZ SUÁREZ SAÁ - NEVIA CARPIO - PAULA CABEZA - LIDIA COSTA - CAROLINA CALUORI - PAZ VACANTE - BÁSILIA FESTRAS - MACATZEM gos MC - CARMELA CABANERO

CONFERENCIA DE

RAMÓN CHAO

"De Vilalba a París: unha traxectoria vital"

12 DE ABRIL DE 2011 · 20,30 horas

CASA DA CULTURA DE VILALBA

Vilalba, 12 de abril de 2011. Ramón Chao regresou a Vilalba. Músico, escritor, xornalista, pai do famoso cantante María Chao e irmán do teólogo Xosé Chao Rego, estableceu na capital da Terra Chá o dia 12 de abril de 2011. E esivo para falar sobre a súa traxectoria vital e a súa experiencia profesional no eido da comunicación, nun acto organizado conjuntamente por A Voz de Vilalba e o Instituto de Estudos Chairegos (IESOA), que se llevou a cabo na Casa da Cultura.

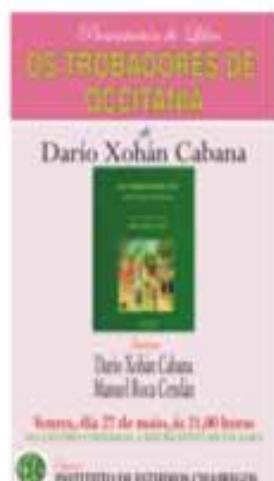
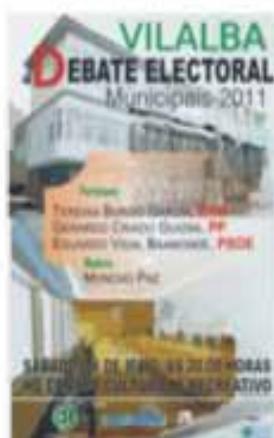
O conferenciante foi presentado polo xornalista Marche Paz, recentemente gañador do Premio de Xornalismo John Cabral polo seu encontro a Ramón Chao, realizada no ano pasado en París e publicada en diferentes medios. As previsões sobre aistencia de público foron ampliamente superadas, producíndose un aforro total, converténdose nun dos actos con máis afluencia das organizacións na Casa da Cultura.

Ramón Chao naceu en Vilalba en 1939 e creceu tocando o piano na fondo que rexentaban os seus pais, onde adoraba cantar, ce paseo pola nosa villa, Curro, que su Celso Emilio Ferreiro. Senso boleiro polo Concello de Vilalba e polo Deputación de Lugo, trasladouse a Madrid para estudar piano, harmonía e bacharelato. De Madrid fose a París concertista vinte anos, cumprindo solas do Goberno español. Na capital francesa fixo xornalista, entrando a traballar en Radio-Français porque falaba gallego", segundo contaba, "sólo buscaban un locutor que sabiera música e portugués".

En París, Ramón Chao criou emisora radiofónica en gallego, que xeraban prohibidas por Franco, e foi corresponsal da revista Triptolema. Tamén traballou como xornalista francés e foi nomeado Caballero das Artes e das Letras polo Goberno de Francia en 1991. Desenvolveu como crítico literario en Le Monde e polas súas colaboracións en Le Monde Diplomatique, publicación mensual dirixida polo exxatalista Ignacio Ramonet.

Conta no seu haber con máis de dez libros, entre novelas e biografías, un delas escrita en gallego, O Coruño de Prizciano, con cuberta deseñada polo artista Miquel Barceló. Asimade, a súa novela El lago de Corvo, publicada en 1982, foi traducida ao gallego en 2008.

PRESENTACIÓN DO LIBRO
"OS OLANO: DE ZALDIBIA A VILALBA"
Cartas executorias e Impresa de sangue de 1772
de JOSÉ-LUIS NOVO CAZÓN
VENRES, 6 DE MAIO DE 2011 - 20,30 horas

Na Casa da Cultura de Vilalba tivo lugar o día 6 de maio de 2011, a presentación do libro "Os Olano: de Zaldibia a Vilalba. Cartas executorias e Impresa de sangue de 1772", de José-Luis Novo Cazón.

No acto intervínron, ademais do autor: Eduardo Pardo Gómez de Guevara e Vardés, director do Instituto de Estudios Gallegos Padre Sarmiento; Pablo Otero Pérez-Pérez-Mariña, doctor en Historia, un representante da Área de Cultura da Deputación Provincial de Lugo; e Manuel Castro Santamaría, presidente do IESCHA.

Esta monografía foi a primeira dunha serie na que o autor da mesma pretende abordar o estudo da fidalguía charanga, da que, na actualidade, apena se coñecen máis que os nomes das illaxas e as paxas e casas grandes que erguen.

O libro que se presentou é unha aportación inicial á rica historia deste primeiro banzo da nobreza da Terra Chá, que tanto importancia tivo ao longo do Antigo Reino. Ela foi a que exerceu o mandado desta Terra.

As cartas executorias acreditan as condicións fidalga de Antón e de Manuel Olano, ditas pola Saría de Fidalgos da Chancaría de Vizcaya, así como tamén da Impresa co sangue real (que combina polas súas vies, son os documentos fundamentais que permiten reconstruir o percorrido desta illaxe vasca dentro o herce de Zaldibia (Gipúzcoa) ante os confortables acuagos de Fresnedo da Sierra (Burgos), Madrid, Moncloedo, Vilalba e outras llocalidades.

Este libro consta de dúas partes: unha ampla introducción sobre a fidalguía e máis a sinxela traxectoria vital dos Olano, deseguida, a transcripción integrada ambas cartas, cuxas semeanzas se produciron en 1772.

PRESENTACIÓN DO LIBRO
"EN CASTELLANO NO HAY PROBLEMA"

de CARLOS CALLÓN
VENRES, 13 DE MAIO DE 2011 - 20,30 horas
CASA DA CULTURA DE VILALBA

O venres, dia 13 de maio, ás 20,30, na Casa da Cultura de Vilalba tivo lugar a presentación do libro "En castellano no hay problema", do autor Carlos Callón, presidente de A. MESA para Normalización Lingüística.

Carlos Callón une neste libro textos que abordan a situación do idioma galego nos últimos tres lustros, deténdose con máis vigor na política lingüística do período do bipartito e do comezo da lexislatura de Alberto Núñez Feijóo. Nestas páginas o autor, ademais de rebater con argumentos algúns dos prexulzos e tópicos máis asentados contra a lingua galega, analiza a situación do idioma, repasa reivindicativas, presenta alternativas, convida ao protagonismo individual para transformar a sociedade e alerta das medidas que deberían adoptar os poderes públicos. *En castellano no hay problema* é, en definitiva, un libro útil e operativo para a encrucillada en que se encontran a nosa lingua e a nosa cultura. (AGAPEA.COM).

No acto, organizado polo IESCHA, intervén o propio autor do libro, Carlos Callón, e Xosé M. Felipeto Enriquez, membro da Xunta Directiva do IESCHA.

DEBATE ELECTORAL
MUNICIPAIS-2011

REPRESENTANTES DO PP - PSOE - BNG
SÁBADO, 14 DE MAIO DE 2011

SALÓN DE ACTOS DO CENTRO CULTURAL E RECREATIVO DE VILALBA

O Instituto de Estudos Charregos "Pena do Encanto" incluiu na súa programación do ano 2011 a realización dun debate coincidindo coas eleccións municipais do 22 de maio do referido ano.

Con este motivo, o IESCHA, xunto co xornal digital AVOZ DE VILALBA, organizou un debate que se celebrou o día 14 de maio, ás 20 horas, no salón de actos do Centro Cultural e Recreativo, coa asistencia de numeroso público.

O acto estivo moderado polo xornalista MONCHO PAZ, e nel participaron os tres cabezas de lista das partidos que presentaron as súas correspondentes candidaturas: Tereixa Rengo García, polo BNG; Gerardo Criedo Guzáñ, polo PP, e Eduardo Vidal Bramonde, polo PSOE.

O IESCHA convitou a todos os cidadáns do concello de Vilalba a asistir ao mencionado acto, para que poideran coñecer por boca dos tres candidatos os correspondentes programas electorais, para poder comparar outras tantas propostas de solución aos problemas que compriá resolver naquellos momentos para a consecución dun futuro mellor para o noso concello.

PRESENTACIÓN DO LIBRO
"OS TROBADORES DE OCCITANIA"
DE DARIO XOHÁN CABANA

VENRES, 27 DE MAIO DE 2011 - 21 HORAS
CENTRO CULTURAL E RECREATIVO DE VILALBA

O dia 27 de maio de 2011, ás 21,00 horas, no Centro Cultural e Recreativo, o Instituto de Estudos Charregos organizou o acto de presentación en Vilalba do libro "OS TROBADORES DE OCCITANIA", edición, escolma e tradución de Dario Xohán Cabana. No acto intervén o propio Dario X. Cabana e Manuel Roca Cendán.

Esta escolma comprende máis de 180 poemas ilustrados por traductores que van desde o duque Guilhem IX de Aquitania, existente fundador de poesía medieva europea, até a cristiandade Guilhem Riquier, pasando por Jaume I dels Viveros, Bernat de Ventadorn, Ramon d'Arenys, Cunyat de Bonmatí, Guilhem de Berguedà, Arnaut Daniel, Bernat de Bòixols, a Constança de Orlà, Raimbaut de Vassaut, Pèire Vidal, Uc de Sant Círc, Sorsal, Pèire Cardenal ou Cervera de Cimra. A edición é bilíngüe, coas textos occitanos establecidos e ilustrados polo propio tradutor a partir das millores ediciones oficiais, e conlle tradución en verso (que é o principal), leito o nomeiro das entrañas traduccions poéticas de Dario Xohán Cabana. Á dicir, en verso rimado, como as d'A. Díez Comella, a Vila Novoa, o Cancionero de Francesco Petrarca ou a Antología do Doce Estilo novo. Ademais, acompaña unha tradución literal para servir de chave de acceso á lectura dos textos principais. Os textos poéticos están precedidos por un amplo límito histórico e literario, e a seguirse por un apêndice no que, é parte das notes filolóxicas e estudios complementarios para profundizar nos textos, figura biografías e ensaios críticos dos trobadoreis esquinalos.

A parte central da obra, é dicir, a que contén os poemas, ten un deseño especial do proxecto autor, a canto columnas por páginas, comendo as páginas paralelas nos textos orixinais e as traduccions literais, en dous columnas desiguais, e as páginas lleras, ilustrativas, as traduccions en verso xunto con algunas notas de lectura.

A presenza dos trobadoreis occitanos é tamén viva, e é un dos feitos fundamentais da historia literaria de Europa e do mundo. Para nós, os gallegos, é ainda máis importante se sabe, pola súa poesía medieval, fundamento da nosa identidade literaria, é en certo modo a filia natural e lóxistica dela. Esta antoloxía, unha das máis extensas que existen e unha no mundo para forma das súas traduccions, é unha obra devoceira deixa debida impagable.

**CONCURSO DE PINTURA
III CERTAME DE PINTURA RÁPIDA DE VILALBA
SÁBADO, 4 DE XUÑO DE 2011
VILALBA E ARREDORES**

o dia 4 de xuño de 2011, o IECHA organizou o III Certame de Pintura Rápida de Vilalba, co financiamento da Vicepresidencia II/Meira-Area de Cultura da Deputación de Lugo, e o patrocinio de TAN ASSESSORES LIBRERÍA PERGAMINO e Representacións Cabarcos. Participaron perfe de 40 pintores de Galicia, Asturias, León, Valencia e Portugal.

O Xurado deste III Certame, formado polas seguintes persoas: Miguel Antón Domínguez Lamas, xurado e pintor; Leandro Sestos, escultor e pintor; e Manuel Castro Santamaría, presidente do IECHA, «unha vez examinadas as obras presentadas ao mesmo acordaron entregar, por unanimidade, os seguintes PREMIOS:

-º Premio, dotado con 1.100 €, á obra presentada co nº 8, da que é autor RAÚL G. RUBÉS.

-º Premio, dotado con 900 €, á obra presentada co nº 4, da que é autor JAÚL GÓMEZ MENA.

-º Premio, dotado con 200 €, á obra presentada co nº 14, da que é autor SERGIO DEL AMO SAIZ.

O Xurado tamén acordou a concesión das seguintes ACCESITs cosidos cada un con 500 €:

- A obra presentada co nº 8, da autora FIDIA SANTAMARÍA PASCUAL [patrocinio de TAN ASSESSORES LIBRERÍA PERGAMINO-2].

- A obra presentada co nº 12, do autor DIEGO FERNÁNDEZ COLUMÉ [patrocinio de REPRESENTACIÓN CABARCOS].

PRESENTACIÓN DO LIBRO

"DA CHÁ AO LONXE"

de RAFA YÁÑEZ

VENRES, 3 DE XUÑO DE 2011 - 20,30 horas

CENTRO CULTURAL E RECREATIVO DE VILALBA

No Centro Cultural e Recreativo, o Instituto de Estudios Chairegos organizou o dia 3 de xuño de 2011, ás 20,30 horas, o acto de presentación en Vilalba do libro de poemas "DA CHÁ AO LONXE", de Rafael Yáñez. No acto, moi concurrido, intervivon o propio Rafa Yáñez, Bernardo García Cendán e Chema Pelpeto.

En palabras do autor o poemario "Da Chá ao lonxe" ... é un libro íntimo e cheo de morriña, como se fose deseñado polos ollos de neno que xa non teñen aderezado coa visión crítica de adulto.

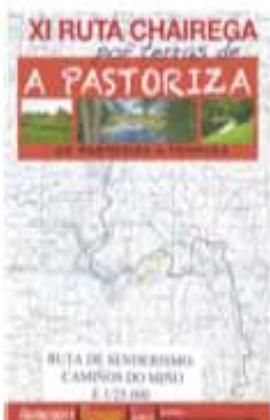
Nel xuntase a impotencia ante os feitos da vida co optimismo de ter que vivila e saber que hai un lugar onde xa se foi feliz".

RAFAEL YÁÑEZ JATO: Licenciado en Comunicación Audiovisual pola Universidade Complutense de Madrid.

Membro do Grupo Bilbao.

Poemarios publicados: "Onte Chovía", "Lembranças e olvidos dun estrafío"

Vive en Madrid e traballa na Universidade Complutense.

**"XI RUTA CHAIREGA"
POR TERRAS DE... A PASTORIZA**

RUTA CAMIÑOS DO MIÑO: DE A PASTORIZA A FONMIÑA

Domingo, 19 de xuño de 2011

Como xa é tradicional, o Instituto de Estudios Chairegos organizou a Ruta Chairega, que este ano alcanzou xa a súa undécima edición.

Celebrouse o domingo, dia 19 de xuño, percorrendo, nesta ocasión, terras de A Pastoriza, pola ruta CAMIÑOS DO MIÑO, con remate en FONMIÑA. A distancia total foi duns 15 km, aproximadamente, alá que ao final houbo que acortar un pouco a distancia por botarse o tempo encima.

Durante o percorrido da ruta, poidéronse apreciar as fermosas paisaxes de Arillo, Baltar –cos seus praias fluviais, o Castro de Saa, Crecente e, ao remate, Fonmiña.

Ao finalizar aruta, repuxéronse as forzas gastadas cunha comida que se realizou nesta ocasión no restaurante Casa Horacio, do Chao de Pousadouro.

A cuota que houbo que pagar foi de 25 € por adulto e 5 € por menor acompañado (inclúe a comida e o autobús).

O traslado dos participantes nesta ruta fixose en autobús desde Vilalba deixa o inicio da ruta, na Pastoriza, saliendo das inmediacións de A Pravia (Casa da Cultura) ás 9,30 horas e retornando pola tardifa.

EXPOSICIÓN DE PINTURA

JESÚS TRASTOY

Inauguración

VENNES, 26 DE AGOSTO DE 2011 - 20,30 horas

AUDITORIO MUNICIPAL DE VILALBA

do 26 de agosto ao 18 de setembro

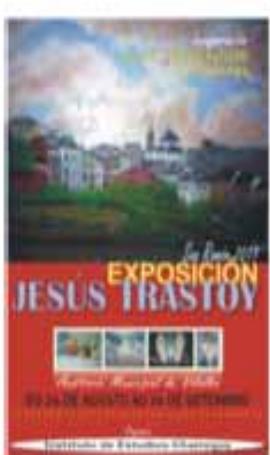
Concluíndo co inicio das festas de San Xurén e Santa María, o venres, dia 16 de agosto de 2011, ás 20,30 horas, no Salón do Auditorio Municipal de Vilalba, levouse a cabo a inauguración da exposición de pintura do artista vilaltego JESÚS TRASTOY, nun acto organizado polo Instituto de Estudios Chairegos. A mostra, que estivo exposta desde o mesmo dia 16 de agosto até o 18 de setembro, en horario do Auditorio, formalizouse coas seguintes manifestacións:

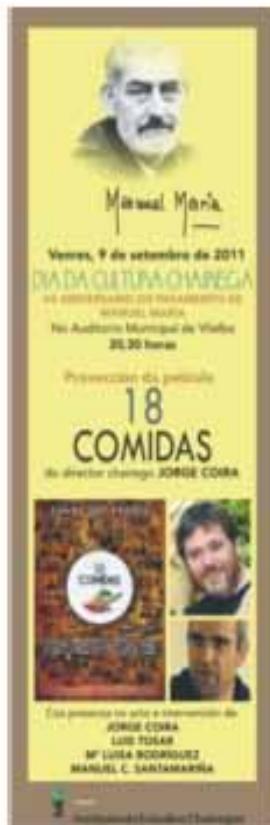
Reverendo Vilaltego, Personas, Varios, Bodegón, Asuntos, Paredes e Cortinas.

A longa figura que Jesús Trastoy plasma nos seus cuadros, utilizando técnicas diversas, aplicadas a temas moi variados. Con todo, atra predilección polos retratos málaga, pintor nómada e residente de Vilalba e outros pobos manqueiros, polos animais, paisaxes ou con que tives alguma relación...

Deu a conocer así a extensa obra a través de exposición e carteleras. Participou nunha exposición colectiva no colexio Suseiro de Vigo. Asistiu a certames en Iruela, en Begonte (con motivo do Belén), nos de maiores convocados polo Xunta de Galicia no correspondente ao ano 2009, foi finalista con duas obras, "Carrasco da mabal" e "As outras estacións"; e no ano 2010 en cunha exhibiu outras duas, "A Sama Comparte" e "Duono no Courel".

JESÚS TRASTOY SARVESTRA naceu popular e frívola rúa da Parte de Onra de Vilalba en 1941. Non andaba na esfinge da cultura, dedicado ao tempo a construirse a teléfono, traballando en distintas empresas e enlugares moi espaleados, esta circunstancia impeditelle desenvolver moitas das actividades para que servía verdadeira paixón a pintura. Con todo e con unha parte importante do seu tempo de lazar ocupouno viaxando a exposicións de pintura, preguntándose a si mesmo "como se podella facer algo como o que facían os que expolian". Foi "anguloando o seu maneiro" e desenvolvendo unha xa longa trayectoria como pintor na diversa idade da xubilación. Logrou converter isto nun asunto de saldo éxito.

DÍA DA CULTURA CHAIREGA VII ANIVERSARIO DO PASAMENTO DE MANUEL MARÍA

VENRES, 9 DE SETEMBRO DE 2011

AUDITORIO MUNICIPAL DE VILALBA

O INSTITUTO DE ESTUDIOS CHAIREGOS organiza o VII DÍA DA CULTURA CHAIREGA, que se instituiu na memoria de Manuel María, o autor do poemario "Terra Chá", auténtico creador literario desta comarca e do que se cumplen agora sete anos do seu pasamento.

Nesta ocasión o IESCHA, tentando de diversificar ainda máis o seu abano de actividades, abrese ao mundo do 7º arte. E para iso nada mellor que ofertando ao público-chairego a proxección dunha gran película, dun gran director chairego e interpretada por un gran actor chairego tamén: A película é "18 COMIDAS", o director, Jorge COIRA e un dos seus protagonistas, Luis TOSAR.

O acto, que contou coa presenza de numeroso público, levouse a cabo o dia 9 de setembro, no Auditorio Municipal de Vilalba, e contou coa presenza e intervención do propio director Jorge Coira, así como de Mª Luisa Rodríguez e Manuel Castro Santamaría. Non pudo asistir o actor Luis Tosar por motivos de agenda.

Título: 18 comidas

Estreno: 19/11/2010

Productor: Tic Tac Producciones, Zincozine

Director: Jorge Coira

Género: Jorge Coira, Araceli Gonda & Diego Amexete

Reparto: Luis Tosar, Esperanza Pedreño, María Vázquez, Cristina Brondo, Sergio Peris-Mencheta, Víctor Clavijo, Juan Carlos Belido, Pedro Alonso

18 COMIDAS conta seis historias aos longo dun único día. Unha película que viaxa a través de dezallos comidas que nos fan participesalgúns destes momentos que poden cambiarnos a vida.

Un música guía reencontrase co amor da súa vida; dous borrachos almorzan cubatas con marisco; un home cocinha, cocinha e cocinha para a muller que nunca chegou; dous homes quieren, pero escondense; unha cocicheira soña con ser cantante; unha moza quiere o que un home non dá, e un camareiro mórrese por ela; un macedonio está perdido por desamor; unha parella de ancianos que xa lle dixo todo almorza, come e cesa en silencio; ou unha parella de irmás confrontadas por un son.

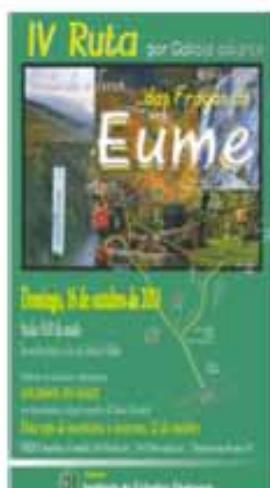
Todas estas historias cruzanse ao longo dun dia en 18 comidas. É unha viaxe polos sentimientos de todos os personaxes. 6 historias, 24 personaxes, un dia, 18 comidas. O feito de que as historias se crucen axudanos a entender cada historia, cada personaxe, cada comida. E como estes personaxes verán as súas vidas cambiadas, cada un de diferente modo. (<http://www.18comidas.com>)

Ruta

IV RUTA POR GALICIA ADIANTE

ANDANDO A TERRA... DAS FRAGAS DO EUME

Domingo, 16 de outubro de 2011

Continuando co desenvolvemento da programación correspondente ao ano 2011, o Instituto de Estudios Chairegos, organizou o domingo, dia 16 de outubro de 2011, a IV Ruta "Por Galicia adiante - Andando a Terra... das Fragas do Eume", incluíndo na mesma unha visita guiada ao Mosteiro de Caaveiro. Este é o bosque atlántico costeiro mellor conservado de Europa. Encalzado no profundo canón que o río Eume labrou co peso do tempo, é un dos recursos botánicos de Galicia e da península ibérica, xa que alberga algúns especies de fioros case exclusivas, que unicamente se poden atopar en moi contados enclaves da nosa xeografía. Estamos nun espeso bosque de carballeiros, castiñeiros, abeiras, freixos, bróveiros, érboos... onde as serras dificultan o paso da luz e do vento e manteren así unha humidade e unha temperatura case constantes no chan, creando as condicións idóneas para a presenza de multitud de pequenos invertebrados de enorme valor. Coros por todos os lados. Os carballeiros cobren as abas que ascendente cara ao alto, e é deira do un imponente bosque de galera acompañado ir da auga carmeiro do mar. Sombra, humidade e unha exuberante vexetación o hábitat ideal para moitas súas vidas, como a salamandra ou o león. O paso do río polas fragas ao longo da historia evidenciará non restan que están repartidos polo parque: varios mármoxos e castros, os mosteiros de San Xoán de Caaveiro e Santa María de Monfero, ou a Torre de Andrade.

A saída do autobús hasta A Capela, realizouse desde as immediacións da Casa da Cultura de Vilalba, às 9:00 horas do referido domingo. O custo por participante fixouse en 10€, para os/as socios/as do IESCHA, e 30€ para os/non socios/as (incluíndo a comida e o autobús). Os nenos e nenas menores de 16 anos pagaron 5€. Unha vez rematada a Ruta, tivo lugar unha reconstitución da comida no Restaurante Casa Tofta de As Neves-A Capela.

PRESENTACIÓN DO LIBRO "DESTELLOS PARA LA HISTORIA DE VILLALBA CAPITAL DE A TERRA CHÁ"

De MANUEL LOUSA RODRÍGUEZ

VENRES, 28 DE OUTUBRO DE 2011 - 20,30 horas

CASA DA CULTURA DE VILALBA

O venres, dia 28 de outubro de 2011, na Casa da Cultura de Vilalba, presentouse o libro Destellos para la Historia de Villalba, capital de A Terra Chá, do autor Manoel Lousa Rodríguez, betancero afincado na Coruña e próximo xa aos seus ben levados cincuenta e nove anos.

O dono consorte do pazo de Pumarés (San Paio de Arcilá, Cospeito), autor desta nova obra, non é a primeira vez que se presenta aos lectores; con anterioridade xa deu ao prelo outros libros, dedicados ao Santuario da Virxe do Monte, á propia mansión de Pumarés, á historia do seu Betanzos natal, etc. Por outra parte, nos seus anos maiores tamén se mergullou no mundo do xornalismo, fundando con outros rapaces betanceros o periódico El Eco de los Maríñez.

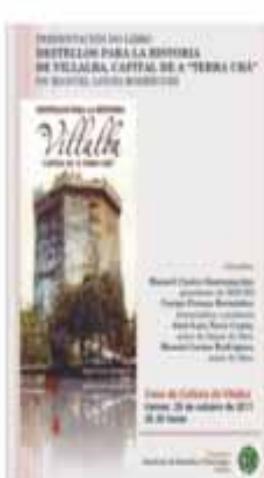
No acto da presentación da devadita obra intervirán, ademais do propio autor:

- Manuel Castro Santamaría, presidente do Instituto de Estudios Chairegos, que organizou o acto.

- Carme Pernas Bermúdez, historiadora con máster en Xestión Cultural.

- José Luis Novo Cazón, autor do lumen do libro que se presenta.

A esta nova concorrenza cultural do IESCHA foron convocados, ademais das personalidades ás que se lixeron a correspondente invitación, todos os vilalbeses e chairegos amantes do pasado da vila de Vilalba e da súa terra.

PRESENTACIÓN DO LIBRO **A COVA DO ADEUS**

Libro primeiro das crónicas do país mítico no que sempre chove
de **VICENTE PIÑEIRO**
VENRES, 18 DE NOVEMBRO DE 2011 - 20,30 horas
CASA DA CULTURA DE VILALBA

No mes de novembro, o Instituto de Estudios Chairegos de Vilalba editou un novo libro pertencente a colección Biblioteca Chairega. Facía o número 19 e titulaba: "A Cova do Adeus. Libro primeiro das crónicas do país mítico no que sempre chove", do que é autor o escritor lusense Vicente Piñeiro. Esta novela recibiu o Premio Pedrón de Ouro correspondente ao ano 2005. O acto de presentación do referido libro tivo lugar o día 18 de novembro de 2011, ás 20,30 horas na Casa da Cultura de Vilalba. Intervirion: Manuel Castro Santamaría, presidente do IESCHA; José-Luis Novo Cazón, profesor, historiador e escritor, e Vicente Piñeiro González, topógrafo e autor do libro.

O rei Cintoulo do país mítico onde sempre chove, quere casar á súa filha a princesa Xila. Para iso van pasando diversos pretendentes pola cidade de Bría que piden a súa man. Entre eles presentase o rei Tuba de Oretón que tamén é bruxo. E como o rei Cintoulo non accede a concederelle a man da súa filha, Tuba de Oretón, de acordo co seu consello de magos, declaralle a guerra e anuncia que se casará coa princesa. Polas boas, mellor. Polas malas, tamén. Para luchar contra el, o rei Cintoulo manda a Xan Soldado recutar personaxes e seres da mitoloxía galega, sobre todo ao Home Deus que vive na illa de Ons...

CONFERENCIA A CARGO DE **Ignacio RAMONET** "A EXPLOSIÓN DO XORNALISMO" DOMINGO, 27 DE NOVEMBRO DE 2011 - 19:30 horas CENTRO CULTURAL E RECREATIVO DE VILALBA

O domingo, 27 de novembro, Vilalba tivo a oportunidade de escutar as reflexións de Ignacio Ramonet (Redondela, Pontevedra, 5 de maio de 1943), xornalista galego establecido en Francia -onde na actualidade dirixe a edición española de Le Monde Diplomatique- e unha das figuras máis importantes do movemento antiglobalización.

Convidado polo xornal A Voz de Vilalba e o Instituto de Estudios Chairegos (IESCHA), Ramonet pronunciou unha conferencia no Centro Cultural e Recreativo co título de "A explosión do xornalismo", que coincide co título do seu último libro (Madrid, Clave Intelectual, 2011), onde reflexiona sobre a prensa escrita nun intre histórico onde o ecosistema mediático mudou a causa da revolución dixital e o desenvolvemento das redess sociais.

Ignacio Ramonet estivo acompañado polos xornalistas vilalbeiros Ramón Chao e Moncho Paz. De feito, a súa presenza en Vilalba formaba parte do proceso de reconciliación de Chao con Vilalba, onde regresou o pasado mes de abril para participar nun acto de similares características organizado polas mesmas entidades.

PRESENTACIÓN DO LIBRO **A LIÑAXE FIDALGA DOS RAÑA**

de **JOSÉ-LUIS NOVO CAZÓN**
VENRES, 16 DE DEZEMBRO DE 2011 - 20,30 horas
CASA DA CULTURA DE VILALBA

Para o venres, día 16 de decembro, programouse na Casa da Cultura de Vilalba, o acto de presentación do libro *A Liñaxe Fidalga dos Raña*, editado polo Instituto de Estudios Chairegos, dentro do convenio coa Área de Cultura-Vicepresidencia 1ª da Deputación de Lugo e que corresponde ao número dezasetento da Biblioteca Chairega. Esta obra é autor José-Luis Novo Cazón, quien, desde hai algúns anos a través de artigos na prensa e monografías, vense ocupando do estudo deste grupo social dominante no transcurso do Antigo Régime.

A liñaxe dos Raña, espallada por distintas parroquias da Chairega, de Alfox, de Valadouro, das Pontes e tamén pola cidade de Mondedoiro, formaba parte precisamente del, ocupando cargos militares, curatos, rexedorías nos concellos, escribanías e outros oficios.

Hoxe en día, ainda que moitos deles non o saibán, quedan descendentes daquela fachendosa liñaxe en diversos lugares de Galicia e nomeadamente da Terra Chá. A todos eles o autor deste libro invitaos dun xeito especial á súa presentación.

No acto intervirán, ademais do autor: Manuel Castro Santamaría, presidente do IESCHA; Javier Gómez Vila, doutor e profesor de Historia; e Miguel Anxo Domínguez Lama, licenciado en Belas Artes, deseñador da cuberta e descendente dos Raña por liña paterna.

OUTRAS ACTIVIDADES LEVADAS A CABO NESTE ANO 2011 OU PENDENTES DE REALIZACIÓN

REALIZADAS

No mes de marzo, levouse a cabo a Asamblea Xeral Ordinaria, onde, entre outros asuntos, se deu a coñecer aos asociados o balance de contas, a memoria, o plano de actividades e o presuposto.

Durante o ano 2011, o grupo Buxos Verdes levou a cabo diversas actuacións en distintas localidades.

PENDENTES

- * Edición e presentación do libro "Os cruceiros do concello de Vilalba-Vol 1", dos autores Fernando Arribas, Xosé Manuel Blanco Prado e Mario Saavedra
- * Edición e presentación do presente Boletín "Pena do Encanto", nº 6.
- * Envío aos soci@s do IESCHA dun lote coas publicaçóns do ano 2011 xunto co calendario do ano 2012.

Galeria Fotográfica

ano
2011

